

TÁROGATÓ.

Vegyes tartalmu lap.

a gazdasági egyesület, vidéki- és városi nőegylet, s a Szamos-Tisza hát közlönye.

<p>Megjelenik: Hetenkint egyszer kedden.</p> <p>Szerkesztői iroda: Várutca 53-ik szám első emelet.</p> <p>Kiadó-hivatal hová a hirdetések és előfizetési pénzek utasítandók: templom-utca 548 sz.</p>	<p>Előfizetési feltételek: Helyben egészévre 4 ft. félévre 2 ft. negyedévre 1 ft. Vidékre postán, egészévre 4 ft. 50 kr., félévre 2 ft. 25 kr., negyedévre 1 ft. 13 kr. Egyes szám ára: 10 ujkr.</p> <p>Zombori Gedő felelős szerkesztő.</p>	<p>Hirdetések ára: három hasábos petitsor egyszeri hirdetésnek csak 5 kr. kétszerinél 4 kr. háromszorinál 3 kr. Bélyegdíj minden beigtatásért 30 kr. A nyilttérben a háromhasábos petitsor beigtatási díja 20 kr.</p> <p>Kiadó Kovács Márton.</p>
--	--	---

FELHÍVÁS A SZATMÁR-MEGYEI FIÓK GAZDASÁGI EGYLET TAGJAIHOZ.

Az alapszabályok II-ik fejezete értelmében, mely szerint: „Az alapítók által biztosított kamatok 100 forinttól öt forinttal minden évre előre és pedig april 24-ikéig, a rendes tagok tartozása szinte előre, akár egyszerre, ugyan azon határidőre akár kétszerre, fele a mondott napig, fele pedig, september 29-ik napjáig bifizetendő“, és az igazgató választmány folyó év april 22-én Szatmárt tartott gyűlése 5-ik számú határozata folytán tisztelettel hívom fel az egylet minden tagját a folyó évi s netalán mult évről elmaradott egyleti díjnak is Lázári Nagy Károly urnál lefizetésére, ki Gyene Károly volt pénztárnok ur lemondása után az ideiglenes pénztárnokságra felkértevé arra szívesen ajánkozott, s a fizetések elfogadása végett, azonkívül hogy azokat Lázáriban mindenkor felveszi, minden héten szeredán Szatmáron piaci házában tartózkodik.

B. Vécsey József.
alelnök.

Ujdonság a Megyében.

A mint aTárogató, megjelenési napját

megváltoztatva, Kedden jutott kezeimbe, azonnal egy eszme merült fel agyamban, melyet t. Szerkesztő urral közölni szüksegesnek látok; ha célszerűnek tartja fogadja el, és a lap kiadójával léptettesse életbe, ha pedig célszerűtlennek, maradjon úgy mint eddig volt.

Hogy bármely lap is, céljának megfelelhessen, s általa az eszmeesere föléb-resztessék, az esmeretek terjesztessenek, mulhatlanul szükséges, hogy minél tágasabb körben olvastassék; — ez pedig az által történhetik, ha minél több út mód nyújtatik a lap megszerzéséhez és olvasásához.

Lelki megilletődéssel olvastam, hogy mily áldozattal tartatik fenn e lap, és szívből szeretném, ha dacára nyommasztó anyagi körülményeinknek, e megye lakossága fillérekével állandósítaná e lapot, mint műveltsége lobogó zászlóját, mint közlönyét a megyében létező s alakuló egyleteknek és hévmérőjét szellemi előhaladtságának.

Tudom továbbá azt is, hogy Szatmár megye népességének szinte két harmada olvasni szerető magyar ember, de annyira még nem emelkedett, hogy a szellemi élvezés óltárára évenként négy forint egy néhány krajcárt áldozzék; olvasni szeret, de csak ingyen, vagy legalább igen kevés terheléssel; alkalmat kellene tehát nyújtani me-

gyei lakostársainknak, hogy a Tárogató, melyben megyénk érdekei szerepelnek főleg, legalább minden községbe egy két példányban a nép közzé eljuthasson, — ezt pedig én az által látnám eszközölhetni, ha Szatmáron, Károlyban, Bányán, Várallján, Csengerben, Gyarmaton és még Máté Szalkán mint vidéki központi helyeken, a lap egyes számai árultatnának tíz krajcáron, vagy ha lehetéges alább, — így egyik számot egyik vásárra menő ember, másik számot másik vévőn meg, csupa kandiságból is egy némelyik, községbe elvinné magával, és lassanként kedvet nyernének az előfizetésre az olvasók, meggyőződén hogy sok dolgok foglaltatvák a Tárogatóban, melyekről illő tudomással birni minden megyebeli lakosnak, a gazdasági egyletet, takarékpénztárt, nőegyletet, és más egyebeket illetőleg, mint szinte érdekes a hivatalos hirdetések sorozata.

Azoknak, kik neveltséges, sőt talán aljas eljárásnak itélik ajánlatomat, a lapnak egyes számokkénti nyilt árultatását ponyva irodalom felélesztésének keresztelik; legyen szabad megsugnom; hogy a művelt világ minden nagy városaiban, igen nagy azon egyéneknek száma, kik a hirlapok egyes számai eladásával foglalkoznak, és ha ez nem von le becsebből a külföld legjelesebb napi és heti lapjainak, ha ezt megtudják

TÁRCA.

Tavaszi hajnal.

Feltűnt a nap arany sugárral,
Végig ömölt réten, hegyen, völgyön.
Ha szénészes a szép természetem,
Mennyben hiszed magad, nem a földön.

A növényen sugáros harmat rezg,
Báj illatot ömleszt minden virág.
Hajnalimát énekel a madár,
Oh mily bájos hajnalok a világ!

Furulyáztat zöld berek aljában
A kis pásztor, legelő nyáj mellett, —
Előtte a fűben bég egy juh, mely
Épen most szép tarka bányát ellett.

... A faluban ébren már mindenki,
S munka készen a templomba mennek,
S ott az urnak, a kebel mélyéből
Hála — s kérő szent éneket zengnek,

S úgy indulnak a napi munkára.
Kapa, ásó mindenki kezében, —
Köszönet és hála Istenünkhöz
Oda benn a kebel legmélyében.

En is velők édes jó Istenem
E nap első percét tenéked szentelem.
Hálát adok szívből mindanható Atyám
Hogy vigyáztál reám az elmúlt éjszakán,
Ez új napon is légy őrizőm Istenem,
Te édes jó Atyám, Te édes mindenem!

Magurai Lajos.

ÁRVA LÁZAR.

(Népies beszély.)

(Folytatás.)

Korbács Laci bevezetve elmondá búneit; hogy: orosztemplomokat rabolt, három zsidót agyon lött, egy ásványi ke reskedőt vízbe fojtott stb. vallomását azzal rekeszté be, hogy: Sujtó Bénit, Árva Lázár kötötte fel, elébb torkába tüzes nyársat dugván; azt is mondá, hogy: a kötelet, az akasztá-hoz Julesa göbözöte meg.

Szolgabíró ur, akaratlanul homlokba csapá magát tenyerével, s darab ideig font gondolkozás után a dolgot lehetőnek találta.

A szerelem s kéjvágy, mint ő urasága szokta mondani — mindenre ráhatározza az érzéki embert!

„Holvan napló könyved?“

Korbács Laci gondolkozott, s igen kedvetlenül nyilvánítá, hogy: azt kalapba bélélen belül szokja tartani.

A kalap behozatott; — belseje üresnek találtatott.

„Kieshetett a huzalkodás közt — szóla nyugodtabban Korbács Laci — emlékezem, hogy valamelyik jó ember kalapomat a tűzből vette ki; estennet a menyecske nek olvastam naplóból; meglehet: elfeledtem összszekötöni a bélésrántó madzagot, ... megégthetett.

Az ügy további vizsgálása — míg a tanyára küldött hat esküdt ember megérkezett — megszüntetett.

V. K é t s é g.

A napló nem találtatván, a vallatás folytatása megkezdett. A kilenc bűnös mindegyike sokféle bünt valla magára; de, hogy a hajdút Lázár és Julesa akasztották fel: arra egyenlően esküvének.

A haramiák egyenként kihallgattatván s külön külön elzáratván, ismét behívatának, ... sorba állttatának.

Lázár is behívaték! Végignéze a kalitba fogott vadmadarak során, s „tessék parancsolni“ — szólt a szögletbe vonult vallató bírőhoz.

A főbíró őt, még nem méltatá tekintetére, bár bejötté óta már néhány perc lejárt, — végre rámerede... és szemében élő harag vad villama égett. Megvetőleg voná le róla szeméit s ön esizmája orrát bámulá mogorván.

„Mióta csüng a hajdu?“ kérdé a bírő Lacira tekintve.

„Hát tekint...“

„Csitt gazember“ — rohan Lázár szavába a bírő — nem téged kérdelek!!

Lázárt — mint kít leforráztak — elhagyta jó kedve.

„A hajdú tekintetes uram három nap óta csüng“ válaszolá Korbács Laci.

„Mihelyt tanyátokig vivétek, tüstént ölkötéte!“

tenni, Londonban, Párisban, Berlinben, Pesten, sőt mindenütt a hol csak lap jelenik meg, miért ne történhetnék meg Szatmárt, Gyarmaton; talán csak akad lelkes ajánlkozó a vidéki városokban, ki közege létszen a szellemi műveltség előmozdításának. A mi pedig a ponyva irodalmat illeti, ezen hajdani ponyva irodalomnak köszönhetjük egy részben Magyarhonfitársaim hogy a műveltség oly lábbon áll közöttünk, mint a hogy van; nem szabad hideg és gunyos megvetéssel tekintenünk szellemi állásunk azon korára, melyben a ponyva irodalom szolgáltatva az olvasmányokat, olvasni szerető elődinknek, sok jeles könyvtárakban őriztetnek azon ponyva irodalom becses emlékei, nyelvűváraink sok hasznát vették a mult idők azon terményeinek.

En tehát megvallom lealacsonyítóknak épen nem, hanem igen is célhoz vezetőnek látnám ha Szatmárt minden Szerdán, és más vásáros helyen vásári alkalmakkor, sőt egyébkor is nyilvános helyeken árultatnék a Tárogató egyes száma, mert azt hiszem hogy ez által olyanokban is fölébredne az olvasási vágy, és néhány krajeár áldozat, kik különben szellemi élvezetre kevés sulyt fektetnek.

Szivemen lelkemen fektüdvén édes magyar nemzetem szellemi előbbhaladása, meg tettem egyszerű ajánlatomat, mert többet tennem szegénységem nem enged; a kezdet nehézsége, az emberek gunyos mosolya, és a több áldozat hozatal ne rettentse vissza a lelkes kiadót, higye meg, hogy lassan lassan elnyeri az áldozat érdemlett jutalmát; Ti pedig lelkesi meggyék városainak, ajánljátok fel magatokat hogy bizományosai és hí kezelői lesztek a Tárogató lapjainak, s alkalmas utat módot találtok fel helyi viszonyotokból folyólag minél számosabb példányban juttatni az olvasni szerető nép kezeibe meggyék ez egyetlen közlönyét, melyben a mulatságos mellett hasznost is lehet találni, és így nők és férfiak, ifjak és öregek egyiránt élvezettel olvashatják.

Ha ajánlatom elfogadtatnék s életbe lépne, tudom mint minden ujdonság, ez is több ellenvéleménnyel találkozónék, sőt guny tárgyál is tűzetnék, de ne feledjék az ily

gondolkozásnak, hogy korunk jelszava a haladás, a haladás emeltyűje a szellemi képzettség, ez pedig olvasás gondolkodás nélkül el nem érhető; olvassuk tehát a hasznos irodalmi termékeket, még pedig minél szélesb körben; mindent meg kell kísértünk, hogy a nép közép és alsóbb osztálya kezébe hasznos olvasmány jusson, és felbresztetve fokoztassák benne az okos olvasási szenvedély, hogy szellemi felsőbb-séget vivjon magának és becsültetést a szellemi műveltség ösvényén vakoskodok felett.

Kérlek meggyék lelkes fiai, kik sziveten hordozzátok a műveltség előhaladását, halljátok meg bizalomteljes kérésem! és nyújtsatok alkalmat s tárgyat a nép olvasni szerető vágyának; vetkeztek le minden ne talán létezhető ellenszenvet, karoljátok fel magát a szent ügyet, erre kér titeket

A nép barátja.

Elmélkedés a szatmár-megyei, s egész hazánkbeli román érdekek felett.

Általában és nagyjából legalább, a valódi testvériség szálainak közöttünk leendő összefűzésére, kívánatosan felhasználható leg-felsőbb indokokat és egymáshoz kölesönösen viszonyló érdekeket, már elősoroltattuk elmélkedés képen. Nem szükség ismételnünk, hogy rendszeretett politikai megállapítására törekedni sem szándokunk nem vala, lehetőségünk nincs, de nem is hozzánk tartozik; és ha a román érdekeket a közhazai és gyakorlati élet szempontjából véve fel, a több nemzetiségekkel keverten lakozván a románok is e szép haza területén; összegeyztetni evel mégis iparkodánk, azokat eddigelé tisztán világi (civil) nemzeties oldalról szemlélgetvén: reméljük, sem kárhooztatásia okot s alkalmat nem nyujtunk román véreinknek, sem a tulkövetelés hinarjaiba bele nem bonnyolódánk a magyarokkal szemben, és követezőleg habár tudjuk, hogy a refutatíó igen kényelmes szokott lenni, azt is elhisszük,

hogy a kik sorainkat néma figyelemre méltatni sziveskedtek, a mi legesekélyebb elismerés, az elfogulatlan és tisztaszándokot részünkről kétségbe nem vonandják. Azok eredményét és hatását pedig meghozza-e az idő vagy sem? a jövő fogja bebizonyítani.

E pontnál azonban külön megyei indokból*) még egyet föl kell említenem. A Szatmár-megyei bizottmányban 1861-ben indítvány tétetett, hogy a román és magyar testvérek közötti szorosabb egybeolvadási és egyetértési célból, kiáltvány bocsátassék közre a megye lakosságához, melyben kivá-lólag a lelkészek**) felszólíttassanak, hogy a testvériség eszméjének életbeléptetésére, átmenve az elmélet teréről a honboldogításra törekvő gyakorlat mezejére, e tekintetben az isteni isztelel alkalmával egy oktatást szentelni hiveikhez, a minden hitfelekezetű lelkészek honpolgári köteleosságuk ismerjék: mert maga a vallás az evangelium, és szeretet tudománya Isten és emberek iránt; us csak akkor alakulhatunk békés szellemben át, ha ezt sziveinkbe éltető érzéssé fejlesztjük egymás irányában; hogy kössék szivére külömb-ség nélkül népeiknek, miszerint: a csekélyebb gyanusításokat, ingerkedéseket kisebbitéseket is kiszűljék, mert ezekből a diesinségekből származik legtöbbnyire a szétszaggatottság, ebből az utálat, idegenkedés és végre azután a tetleges gyűlölet, és pártszakadás, és a midőn pedig egyszer idűig jutunk, ismét meg van nyitva előttünk a sir.

Azonban habár ezen indítvány elfogad-tatott, sőt a főjegyzőség részéről aranytollhoz méltólag gyönyörű fogalmazás-ban már ki-nyomatva is levén, közzététele visszatartott, bizonyára azon az indítványozótól bemandott okból, mert míg a román lelkészek komolyan utasítva valának tisztók teljesítésére, a más

*) De egyébként fiat aplikatio más vegyes lakosu megyékben is!

**) A mi hiba történt az indítványozó részéről abban állott, hogy a megyei bizottmány elhatározásából az illető külön vallás felekezetű mltsos püspökségeknek kellett volna gyanacsul általa fölkeretniek, hogy az in-dítvány keresztül vitelét az alárendelt clerissal őszinte szeretettel és komoly akarattal eszközölni méltóztassanak minden oldalról.

„Igen — válaszolt a haramia vezér. A lovak zablóját, mint reggel is mondtam, Kefe Pista és Dudás Jani ragadták meg; a hajdút Árva Lázár szédítette le; a menyecske Kacsá Béni karjáról szökött a föld-re s igazított Árva Lázár után; a feljő-zanodott hajdút azután Kefe Pista és Dudás Jani vonszolák a tanyára, miután a lovakat magokra hagyták; én meg egy rövid puska lövésnyire ültem kétésovümmel egy fa tus-kó tetején, hogy ha legényim erős ellent-állásra találak... lövök; még pedig — engedelmet kérek! — különben is halál fia vagyok!! — ha a tekintetes főbíró úr állott volna is ellent... akkor is; — pedig a fecskét is elejtem röptében, oly biztosan lövök.

Főbíró úr megrázkodott. A gonoszok összenéztek s igent bólin-tottak.

Árva Lázár csudálkozott. „Itt vannak mind, kik az elbeszél-tényben részt vettek?”

„Itt vagyunk tekintetes uram mind-nyájan.

„A tényből semmit se tudok — jegy-zé meg Lázár.

„Elhagass” — parancsolá az úr.

„Igaz mit Laci vall és egyen egyen mondatok?” fordúl a bíró a szomorú csa-pathoz.

„Egy szóig tekintetes uram, a mel-lett maradunk.

„Mit mondasz ennyi ellen te álnok, akasztófára való?”

„Azt hogy az ellenem hazudott vádak, istentelen koholmányok.”

„Tagadd csak!.. én meg elhiszem! — Ki hajta csak haza lovaimat?”

„Én tekintetes uram — felelt Kacsá Béni; a lovat Ickinek adtam el 15 uj fornt-ért, a záhonyi révben.

„Valld meg vétked Lázár” — szól meg-vetőleg a fő bíró.

„Nincs mit tekintetes uram’.

„No ördög kohából került sátán fajzat, majd megtanítottak! Te csakhogy célodat érhesd, embert ölsz; egy ártatlan asszoyt (itt főbíró úr nagyot sohajtott) büntársaddá éktelenítesz; elárulod azokat, kiknek kenyér-rén tengél, undok vadmarha, — alattomos fondor kutya”!

A tolvajok szemében álnok könnyek rezgének. Árva Lázár égre tekintett, Istent kéré tanúul ártatlansága fölvilágosítására; de ez alkalommal az égi segély késett. Julesára hívatkozott: annak tanuskodása el nem fogadtatott, — kire a vad nép egy szájjal kiáltá, hogy: férjeért két egész na-pon keresztül egy könnyet sem ejtett, hogy annak ujját, most is a Lázár jegygyűrűje öleli.

Mit most mondanak, való volt; a Jul-csa ujján csakugyan Lázár jegygyűrűje fe-jérlett.

Főbíró úr kimondta változhatlan ha-tárzatát, mely szerint a rablókat szekereken, Lázárt pedig ló mellett — reggel Ungvár-ra fogja kísérni.

A rabok még bíró előtt állnak!... Szives bizalommal szólítá fel őket Lapockai úr, hogy: ha valamit kifeledtek, nyilvánít-sák, ő azt vallomásaikhoz melléklendi, biz-

tatá egyszersmind, hogy az önkényes val-lomás, sokakon igen sokat könnyíthetend, mind a földi, mind a mennyei ítélőszék előtt.

(Folyt. követ.)

UTI RAJZOK

Szatmár megyéből.

(Folyt.)

Büdös - Sár 1840 Junius.

Vámfalu határán a szép Mike hegyesucs alatt fekszik az ugy nevezett Büdös-Sári fürdő. Mindig felfele haladva egy a bércek közül görgedező kristály tiszta patak partján, bükk erdők árnyában haladsz s vélnéd a fürdőt estig sem éred el nem látván előtted sűrű fák-nál s bérceknél s itt ott dus füvekben büszkélkedő kaszálló téreknél egyebet. Csak a bércek közötti völ-gyöböl felszálló füstjéről lehet némi sejtelméd, hogy ott emberi teremtményeknek kell működni. Azon veszed észre hogy utad egyet kanyarulva egyszerre a fürdőház előtt állasz. Igénytelen külsejű négy öt szobát s a fogadós lakát magában foglaló hosszú faépület, s egy más még rozzantabb kis házikó tűnnek elő. Az elébbi épület előtt egy mély völgyűledésben áll a két kutonszínű borítékkal be vont vízével. Jól el tedd ezüst neműdet, mert e víz kigőzölgése még ládád fenekén is feketére festi azt. Hatalmas egy víz ez a csúzban kövvényben szenvedőknek. Igen erősit s izzaszt egyszersmind. Sárja fekete büdös mint a puskapor, a vendéglő felett szép tágos téri domb emelkedik fel, hol egy néhai B. V. M. főispány az igaz emberbarát épített díszesebb s kényelmesebb lak díszeskedik a jó illatu füvekkel piroshó szomóczával megáldott szép kaszálló előterében. Közel ide kissé alantabb a völgyben égetek az e vidéken forgásba lévő vámfalusi meszet mely tulajdonságra ugyan jó hátra van a nagyváradi mésztől, nem adván oly szép fehér szint, de azért falak építésére, jóval ősőbb levén annál, ajánlatos. E fürdő a Lónyay család tulajdona. Sok gond reá fordítva nincs fő időtöltés itt a társalgáson kívül a hegyek mászása,

felekezeti lelkészek egy szóval sem lőnek felszólítva benne az ezt tevére, s így az indítványozási főszempont, a többi lakosokat is különösen a románok testvéri szeretetére buzdítani tökéletesen mellőzve maradt. Igen de hát mi akadályozza a hiba fölfedezése után azon kiáltványnak kijavitva leendő újra nyomtatását és kihirdetését?

(Folytatása következik.)

A szatmári takarékpénztári egyesület részvényeseinek Szatmárt 1863 april 9-ik napján tartott értekezleti közgyűlési jegyzőkönyve.

Jelen voltak: Ajtay Sámuel, Békésy Károly, Czerjék Imre, Demjén Gábor, Domahidy Ferenc, Domahidy Gyula, Farkas Antal, Gulácsy László, Gyene Károly, György Lajos, Hartmann István, Jákegy Móricz, Jurácskó Dániel, Kacz Ignác, Kende Lajos, Keresztes András, Koos György Kölesei Mihály, Lengyel István, Losonczy József, Mandel Mór, Maróthy János, Nagy Béla, Lázári Nagy Károly, S. Nagy Károly, Nuricsán Imre, Szönyi Ferenc, Ternyei János, Ujfalussy Miklós, Vajai Károly, báró Vésey József és Weisz Gáspár részvényesek.

1. §.

Közrehozván, hogy a dolgok helyes vezetése tekintetéből a gyűlésnek elnök és jegyzőre van szüksége. A gyűlés elnökévé báró Vésey József, jegyzőjévé Farkas Antal közfelkiáltással elválasztattak.

2. §.

Elnöki felszólításra Gyene Károly ur, mint a szatmármezei fiókgazdasági egyesület gyűléséből a szatmári takarékpénztár felállításához szükséges előleges lépések megtételére kiküldött 4 tagu bizottmány egyik tagja, előadja, hogy a részvények aláírására szétküldött felhívások már eddig is oly kedvező eredményt mutatnak fel, noha az aláírási ívek egy nagy része mai napig sem küldetett be, — hogy az egyesület részben alakultnak tekinthető; továbbá jelenti, hogy a felállítandó takarékpénztár alapszabályai a sinórmértékül szolgáló felsőbb utasítás kellő tekintetbe vétele, több virágzó s legujjabb felállított takarékpénztárak alapszabályainak felhasználása s helyi viszonyaink szem előtt tartása mellett egy bizottmány által kidolgoztatnak s most a részvényesek közgyűlésének átvizsgálás és jóváhagyás végett bemutatnunk.

A gyűlés a kiküldöttség tagjairól sikeresen eljárásként méltó elismerését jegyzőkönyvileg kifejezve elhatározta, hogy a részvények aláírását, mennyiben a jelentés szerint több részvény aláírási ívek volnának kint, az alapszabályok letöltésére és felterjesztése idejéig nyitva hagyja s az ezen időig aláírandó s beérkező részvények számát tekintve az alakulandó szatmári takarékpénztár alapjául. Ezután az alapszabályok tervezete felolvastatván következő módosításokkal fogadtatott el:

hol a friss lég, ezer még ezer bérci virágok s eprek, s különösen a Mikéről gyönyörű kilátás a fáradságot jutalomban kárpótollják.

A Mike hajdon alkalmasint tűzhányó hegy lehetett, legalább erre mutat tetője mely távolról az egy két mérföldre eső Petrózával, mint az avasi vldék két koronája tűnik szemed elé.

Gyakran elédelegtem a dombok közt, s eszembe öltött mikor jön el egy szebb kor, mely e kiemeríthetetlen természet adományait, e még eddig számba nem vett ásvány forrásokat használat alá véve, ez elmaradt vidéknek új életet s ezzel járó művészi esztét fog hozni, mert hogy el kell egykor jönni arról kétségtelen nemes. Hiszen gyárokhöz annyi hatakkal, vaskövel fával van megáldva e vidék, hogy szakértő felhasználás által kifogyhatlan áldást árasztand reája.

Indulóban vagyok hazámba, küzdeve a rossz testi nedveket, meg tisztulva az epétől, vig kedéllyel áldottan indulok. E fürdők oly jótékonyan hatnak az ember testi szerkezetére, hogy a lélek is megifjodik otánna.

Isten hozzád Bikszád! Búdös-Sár! hozzon Isten reátok szebb jövőt. Isten hozzád Avas vidéke, olyan vagy te mint egy bezárt kincses szekrény, melynek kulcsa felvan ugyan már találva a művelődés szorgalom malasztáiban, de alkalmazást még az idő nem hozta el. Imádkozzál e kor hova hamarabb eljöveteleért, s majd ha egykor egykor egyszerű takóid, kimivelődve s rejtet kincseid kiaknázásával jolléban előhaladva leendened, emlékezz meg igénytelen vendégetekről e sorok írójáról, ki mintegy sejtette pirkodni előhaladásod hajnalát, s jóslólag sietett megemlítenie egy szerencsésebb elédettebb lét titokban lappangó kútforrásait, mintegy elősejtélemmel bírt felvirágzásod hajnaláról, s dicsően ragyogó deléről. Végredelethen hagyom neked az iskolák minden ároni előteremtését, s rendeletelem végrehajtójául ezennel kinevezem s meg bízom józau eszedet, tettere vagyó lekedet.

Mek Dániel.

2. §.

„900“ helyett a letisztázás és felterjesztésig törtenendő s beérkező aláírások száma jön.
„fele azaz 25 o.é. forint“ helyet jön: „egy negyed része azaz 12 o.é. ft. 50 kr.“ és ezen hozzáadás: „Ha azonban a választmány a kedvező forgalom által indokoltnak és szükségesnek látja a második negyed rész befizetését is, ezennel felhatalmaztatik, hogy a takarékpénztár megnyitásától számítandó 5 hónap alatt a részvényesekkel ezt is, befizettesse.“

5. §.

a) „segédigazgató“ helyett mind itt, mind az egész szövegben mindennütt „aligazgató“ jön, továbbá „a szükséges segéd személyzettel“ kimarad s helyette jön „egy szolgálóval.“
b) „tükár“ helyett mind itt, mind az egész szövegben mindennütt „jegyző“ jön; továbbá „egy ügyvéd“ helyett „a szükség esetében felveendő ügyvéd.“

6. §.

„Hivatalos lapok“ helyett „több napi lapok“ jönnek mind itt, mind az egész szövegben mindennütt.

7. §.

„Egy egész vagy két fél részvény“ helyett jön: „egy egész részvény“ továbbá: „egy egyén öt szavazatnál többet nem bírhat“ így módosul: „egy egyén három szavazatnál többet nem bírhat.“

17. §.

„hivatalnok“ helyett mind itt, mind az egész szövegben mindennütt „tisztviselő“ jön.

24. §.

Ezzel pótoltatik „és napi díjt huz.“

43. §.

Az elévülési idő „40“ helyett „52 év.“

44. §.

Ezzel pótoltatik: „Azonban az e és f. alatt megnevezett tárgyakra mind „addig nem fog kölcsön adatni míg csak az egyesület pénzereje oly örvendetes gyarapodást nem vesz, hogy a kölcsönadás e nemét is minden hátrányos következtetés nélkül megnyithatja.“

52. §.

Pótlándó ezen szavakkal: „de csak a 44dik §-ban foglalt megszorítással.“

55. §.

Ehez is ez jö: „a 44 §-ban meghatározott korlátozással.“

A részvény mintában.

„huszonöt osztrákértékű forint“ helyet „tizenkét osztrákértékű forint ötven krajczár“ jön.

A következő ievől mintájában.

„25 osztrákértékű forint“ helyett „harminchétf osz. forint ötven krajczár“ jön, továbbá ezen szavak után: „az intézet pénztárába azon kötelezettséggel teszek le“ ez jön: „hogy ha a 2. §. értelmében a második negyed rész azaz tizenkét osztrákértékű forint ötven krajczár befizetésére felhivatok, a kívánt időre tartozom s örökösöm is tartoznak ezt befizetni, ha pedig az évi számadás berekesztése után a választmány által tudomásomra jut stb.“

Az utasítások tervezetében.

2. §.

„a választmányának ad által“ így módosul: „a választmányhoz intézendő bejelentés mellett az aligazgatónak ad által.“

22. §.

„A könyvvívó, ki egyszersmind“ után ez jön; „jegyző és az intézetnek ellenőre.“

III.

Az alapszabályok végigolvasása és átvizsgálása után belátván a tanácskozó részvényesek, hogy a tervezetnek egyes czikkei szerinti tárgyalása s ezeken az egész tervezet összes tartalmának figyelembe vétele nélkül történt lényeges változtatások által az alapszabályok kellő összhangzása nem kevésbé megzavartatott; a mi azoknak jóvá hagyását csak nehezhithető és késettethető: egyik részvényes Ujfalussy Miklós ur indítványára elhatározatott.

hogy a részvényesek közgyűlése elébe terjesztett alapszabályok minden változtatás nélkül terjesztessenek fel jóváhagyás végett, azonban a közgyűlés által elhatározott módosítások jegyzőkönyvbe vitetvén, mennyiben lehetséges lesz az alapszabályok megtartása mellett irányadók fognak lenni,

IV.

Gyene Károly urnak a takarékpénztár létrehozása körül tanusított buzgalma és fáradozásáért a részvényesek gyűlése által különösen köszönet szavaztatván. Felkéretik és megbízatik az alapszabályoknak jó-

válagys végett felterjesztése s a szatmári takarékpénztár felállítására szükséges legfelsőbb engedély kieszközölésére azon világos kijelentéssel, mely szerint a felülről érkező válaszhoz képest az alapszabályokban netalán szükséges változtatásokat kiküldött 4 tagtársával tegye meg s az alakulási engedély és az alapszabályok végleges megerősítése után a részvényeseket közgyűlésre hívja össze.

V.

Szóba hozatván az előleges költségek fedezésének kérdése határozatott:

hogy a részvényesek mindegyike részvényei arányában fogja viselni az előleges költségekből mindenik részvény után majdan kivetendő részletet.

VI.

E jegyzőkönyv máskénti hitelesítési kérdésbe tétevé.

Gyene Károly ur kéretik meg, hogy a jelen volt helybeliek közül belátása szerint összehívandó részvényesekkel a hitelesítést eszközölje.

Ezzel az ülés berekesztett. Kelt mint fent.

Jegyzette Farkas Antal

A szatmári takarékpénztár egyesület részvényeseink 1863 april 9-ik napján szatmárt tartott értekezleti közgyűléséről felvett jegyzőkönyv hitelesítése Gyene Károly ur elnöktele alatt Szatmárt 1863 April 17-ik napján Ábrahám Antal, Farkas Antal, Hartman István, Jurácskó Dániel, Lengyel István, Nuricsán Imre, Losonczy József, és Szönyi Ferenc helybeli részvényesek jelenlétében.

I.

A szatmári takarékpénztár egyesület részvényeseinek értekezleti közgyűléséről 1863 april 9-ik napján Szatmárt felvett jegyzőkönyv felolvastatván meghitelesített. Kelt mint fent.

Jegyzette Farkas Antal.

LEVELEZÉS.

KUN-SZENT-MIKLÓS april 14. 1865.

Tisztelt szerkesztő ur!

Reményilem, hogy szives leend becses lapjában egy kevés helyt engedni soraimnak; midőn városunk haladását némi tekintetben elő akarom sorolni: városunk is megérdemli, hogy felmutassuk a „Tárogató“ t. olvasó közönsége előtt, mint a Kiskunságnak első városát; továbbá azért is mert jelenleg városunk két olvasó egy-lettel dícseszkzik, az első „Olvasó kör“ nevet visel, s ez befogadja általában az uri egyéneket; míg a másik „Polgári olvasó egyesület“ ezimet nyert, s ez utóbbi mintegy 112 budatlan polgártársunkat fogadba; míg amaz 85 uri egyént; és, óh mily fájdalom hogy egybe nem olvadhat e két casino; de valamint más helyeken ugy városunkban is, nagy divatban van az egyetnem érés; ugy hogy méltán mondhatjuk a nagy költővel: „Atok fogta meg a magyart, mert az együtt soha sem tart;“ igaz az a régi szólás: a mennyi ház, annyi szokás. Már becsánat a t. olvasó közönségtől, hogy ezt kellett mondanom városunkról, de ha semmit sem szólottam volna is, és nem szólanék, fel lehetne tenni, az egyetnellenkedést bizonyosan, mivel az elsőben megalakult „olvasókör“-ből néhány uri egyén valami különös céltól, vagy jobban mondva önfejűségből alakítottak egy másikat, s így lett az egyből kettő, két részre szakadva, s egymással csaknem versenyzésbe állanak; pedig a mai kor igényei azt kívánják, hogy egyesüljünk, haladjunk, s tökéletesedjünk; meg van ugyan mi bennünk is a jószándék, olvasunk is, tanulunk is, haladunk is, még is egy helyben állunk; mi ennek az oka? nem igen nehéz volna kitalálni, — az az hogy tudjuk is, de kimondani nem szabad, s nem lehet. Sok volna még írni valóm, de céloim ez volt, hogy röviden mutassam fel városunkat, ha többet akarnék írni, akkor vagy az olvasókört, vagy a polgári olvasó egyesületet kellene sörtenem, ezt pedig tenni tudva nem akarnám. Elég legyen casinóinkról ennyit mondanom, lehet hogy későbbem még többet is. A napokban tűz tört ki városunkban, meg pedig éjjeli 10 órakor zavarván meg első álunkat, rögtön is siettünk az eloltásra, sikerült is, mert egy izraelita házánál honnan is kigyuladt több nem éghetett meg; — az volt csak nagy szerencse, hogy épen akkor este csilapodott le a nagy romboló szélvész, mely már azelőtt három napig dühöngött, s több nagy károkat okozva; mert ha az a borzasztó szélvész még a tűz kiütésekor sem állott volna meg, ugy bizony koldusbotra juttatta volna, egy izraelita vigyázatlansága az egész város népét; de az isteni gondviselés bölcsen örködött felettünk, s épségben megmaradtunk. Jelen tudósítással megéreértünk. Ha t. szerkesztő ur helyet enged tudósításomnak, ugy máskor bátorságot veszek magamnak, s helyi híreinkről tudósítani kötelességemnek ismerem s tartom*).

Zágonyi György.

*) Elvártak.

Szerk.

HELYBELI HIREK.

© T. Gyene Károly uránál a Szatmárban állítandó „Kölcsey szobor“-ra 900 forint gyűlt, lapunk mai száma kezdi meg az adakozók névsorát. Azon 1300 forint ígéret összege, melyet egyik derék honfitársunk estélyén az első hevület fel ajánlott mintegy 600 forintba apadott. Nem kételkedünk a híren hogy városi és vidéki lelkes műkedvelőink néhány előadást fognak rendezni a nagy költő emlékére; ez esetben még a jövő évben ékes álló szobort állíthatunk, buzgalmunk diadalaul kegyeletünk szép jeléül.

„Fény és árny“ című beszélyeim második kötete is sajtó alatt lévén tisztelettel kérem előfizetőimet, kik még az első kötetet meg nem kapták, hogy ezt velem tudatni sziveskedjenek. Egy szerszint tudatni bátorkodom hogy előfizetést két kötetre 1 o. é. forinttal még folyton elfogadok, mivel munkám kölcsöngei még fedezve nem lévén, céloimat hogy Kölcseynek emlékének díszítését ez által is segítsem, csak ez uton érhetem el. Tisztelettel Zombori Gedő.

© Május elsője a szép idő dacára keveset vont a szabadba. Kár hogy e napon nem rendeztek egy kis mezei ünnepet.

© Szabolcsban marha vész dühöng.

© A lelkes városi műkedvelők az irói segély pénztár javára e hó 25-ikén előadást rendeznek, ugy tudjuk hogy e 6 játék jövedelméből is 33 forintot juttattak a nemzet rokkantjai segély alapjához.

© Miután Latabár hiába megvárattott Kocsisoszky társulata kívánkozik városunkba a tél idényre; még e nyár foly-

tán is akar néhány előadást rendezni.

© Debrecenben a „cancan tánc“ megbukott.

— Sokáig nem akartunk szólni de már elkerülhetlenné vált, hogy éber rendőrségünknek eszébe juttassuk hogy a zsemlye és szarvaes sütemények most midőn a buza 5 forint ép oly kicsinyek mint midőn a buza köblét 8 forinton vették.

© Az égések gyakoriak közelebb veté-ből és S. Ujlakról vettünk szomorú tudósítást.

Kölcsey szobora
tett adakozások kimutatása.*

1. A szatmár városi színi előadásokra alakult műkedvelő társulat NB. szerint	58 ft. 13 kr.
2. Szatmár városa	200 " "
3. Erdős Gábor, Borhidon	2 " "
4. Eötvös Mihály	4 " "
5. Tamási Antal Színfalv	2 " "
6. Perlaki Elek	1 " "
7. Stán Pál Lippón	5 " "
8. Bernáth Mihály Kotsord	2 " "
9. Vay Lajos Zsóla	5 " "
10. NN. Sárzberken	5 " "
11. NN. Landan	5 " "
12. Gróf Teleki Ágnes	5 " "
13. Gróf Erdődy István Onod	5 " "
14. Gróf Karacsay Sándorné Ar. Megy	5 " "
15. Gróf Karacsay Melanie	1 " "
16. Gróf Karacsay Kelemenke	1 " "
17. Zakány József Ar. Megyes	3 " "
18. Szabó Sándor	1 " "
19. Ferenczy Károly	1 " "

* Mely egyszerszint alkalos adakozatnak nyugtalt is szolgál.

20. Hegedüs József N.-Károly	3 " "
21. Perky Gusztav	2 " "
22. Szustories	2 " "
23. Pállosi József	2 " "
24. Szilágyi Zsigmond	2 " "
25. Adlek Adolf	2 " "
26. Moson György	2 " "
27. Jelinek Ignác	3 " "
28. Horvát József	2 " "

I R O D A L O M.

LEHÓCKI JÁNOS könyvkereskedésében található könyvek jegyzéke.

Árak új pénzben.
Dinnas Sándor. A vivő mester 2 kötet, franciából. Regény. 2 ft. —
Hagó Viktor. A nyomorultak, 10 kötet franciából (Vége) 15 ft. —
A századok legendájából, fordította Szász Károly 1 ft. 50 kr.
Mühlbach L. I. Napoleon fény kora és hanyatlása. Regényes korrajz, németből, 20 rész (Vége) 10 ft. —
Ormos Zsigmond. A bánya sziklája, korrajz 2 köt. második olesó kiadás 1 ft. —
Utazási emlékek IV. V. kötet kötetje 4 ft. 50 kr.
Petőfi Sándor vegyes művei, 1858—1849. Kiadta Gyulai Pál 3 kötet 4 ft. 50 kr.
Remellai Gusztáv. Multunk hőlgyei. Regényes krónikamodorbán magyar hőlgyek számára. Gróf Széchenyi Istvánné arcképével, szép kötésbe 2 ft. 60 kr.

Üzlet.

Szatmárt april 29-én tartott hetivásár alkalmával behozatott: terményárak következők: Tisztabuza 5 ft. 60—40 kr. Kétszeres 5 ft. 70—90 kr. Rozs 3 ft. 60 kr. Zab 2 ft. 60 kr. Tengeri 3 ft. 60 kr. Kása 10 ft. 60 kr. Főzelékek 8—9 ft. Krumpli 2 ft. 60—70 kr. Asszuszilva 9 ft.

H I R D E T É S E K.

1863.

3—3

Hirdetmény.

Szatmár megyébe kebeleztet Vetés községbeli arányosító perben hozott, s jögerőre emelkedett itéletek végrehajtására s azzal egy idejűleg a felmerülhető jótállási kezdések megvitatására, — s eldöntésére határnapul f. 1863. év május hó 11. napja délelőtti 3 óráját, — s a szükség által netalán igénylendő következő napokat Vetés községbe a helyszínére kitűzven; — arról az illető közbirtokos urak és asszonyok jelen hirdetmény által is, — de különösen a netalán létező ismeretlen jognak, s tartózkodásnak azon hozzá adással értesitetnek általam, — hogy meg nem jelenésük esetében is a végrehajtást bíró társammal megkezdedem, s folytatolagosan befejezendem.

Kelt Nagy-Károlyban, april 7. 1863.

Cseh Ferencz,
Szatmár megye első alispán,

Nyári mulató hely.

Alant irt tudatja nagyérdemű városi és vidéki közönséggel miszerint, az ugynevezett lövészeti (Schisstat) vendéglő f. hó május 1-én megnyatott hol mindenféle jóízű ételek, és jégbe ütöt italok a legjutányosabb áron kapható. Ugy zinte alólirt figyelmébe ajánlja a tisztelt közönségnek gyógyerő-elbiró gőz és kád fürdőjét, a fürdő szobák igen kényelmes cink kádakkal vagynak eljávta gőz fürdő kapható minden éten délelőt, vasárnap, kedden, csötörtökön és szombaton a férak, délután pedig a nők, kádfürdő mindenkor kapható. A séta érek szinte ujonnan és igen kényelmesen rendeztettek, juharfa orokkal vannak ellátva és bővitve — ugy a nagy teremben új ujj teke-asztal is létezik.

Gábel Antal.

1—2

A lövészeti vendéglő és fürdő hasznobérlője.

Egy ritka szépségű asztali üveg alatt álló ütőóra a lövelde kertbe vasárnap az az május 10-kén kifog kuglizódní 130 számmal egy szám ára 40 kr. három hajtással kilegtöbbit üt nyerendi az órát.

Nyomatott Kovács Mártonnál Szatmárt (Templom-utca 548 sz. a.) 1863.

VENDÉGLŐ VÁLTOZTATÁS.

A t. c. városi és vidéki közönségnek, mely eddig oly sürü látogatásával tisztelt meg, tisztelettel jelentem, hogy „arany csillag“ című vendéglőmet előbbi helyéről april 24-ikétől kezdve a **templom utcában** Jeneiféle házhoz tettem át, hol mindennemű izletes ételekkel s italokkal ugy szinte friss pezsgő szerekkel, legpontosabb kiszolgáltság mellett fogok szolgálhatni. Hogy közönségünk városunk beljében is zöldben időzhessék a pesti „komlokert“ mintájára a szép és terjedelmes gyümölcsös kertet, mulató enyhet árnyat adó komlokertté idomítottam, minden időöltési mulatósi eszközzel elláttam.

Városunk és vidékiünk t. hölgyeit és urait felkérem, hogy megjelenéseikkel tiszteljenek meg.

Többek felszólítására vendéglőmet ugy rendeztem, hogy legjutányosabb ár mellett havi kihordó kosztal is szolgálhatok. — Szatmár, april 14. 1863.

Molnár József,
vendéglős.

BOR ELADÁS.

Valódi egri bor 846 és 854-ik évről hordónként (150 itések) vagy akónként jutányos áron eladó. Értekezhetni a tudakozó intézetben vagy a Tárogató szerkesztőségénél.

3—2

Hirdetés.

Köztudomásra jutatik miszerint a szatmári Tudakozó-intézet helyiségét megváltoztatta, s azt Báró Vécsey nagy piacon lévő háza alatti boltba tette át, s üzletét ezután is a legnagyobb pontossággal folytatni fogja. Szatmár május 4-én 1863.

A Tudakozóintézet